

Onderzoek naar beïnvloedende factoren op
samenredzaamheid en de toepassing hiervan in de interventie
Community Support:
Een systematische review

J.A. van Marum

S3421805

PAMA5166, Orthopedagogiek

Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Rijksuniversiteit Groningen

Eerste beoordelaar: dr. A.M.N. Huyghen

Tweede beoordelaar: dr. A. Zuurmond

In samenwerking met: N. Heijs, V. Verhage (Wetenschapswinkel)

Datum: 24-06-2022

Aantal woorden: 8079

Samenvatting

Onderzoek naar beïnvloedende factoren op samenredzaamheid en de toepassing hiervan in de interventie Community Support.

De interventie Community Support richt zich op het vergroten van de samenredzaamheid. Samenredzaamheid wordt beschreven als het kunnen meedoen in de samenleving door middel van hulp vanuit het sociale netwerk of andere vormen van informele zorg, wanneer iemand (tijdelijk) verminderd zelfredzaam is. Zo kan de klant met hulp van het sociale netwerk, met emotionele en sociale uitdagingen in het dagelijks leven omgaan. Community Support richt zich op het vergroten van samenredzaamheid door te werken aan tien subdoelen. Deze subdoelen kunnen worden samengevat in drie onderdelen: zelfredzaamheid, netwerkversterking en zelfzeggenschap. Deze onderdelen zijn nog niet onderbouwd vanuit de wetenschappelijke literatuur. In dit onderzoek is middels een systematische review onderzocht welke factoren vanuit de wetenschappelijke literatuur van invloed zijn op samenredzaamheid. Door middel van twee zoekopdrachten in de zoekmachines ERIC en Psychinfo werden 290 artikelen gevonden. Vijftien artikelen voldeden aan de selectie- en inclusiecriteria van het onderzoek. Uit deze vijftien artikelen zijn zeven factoren gevonden: onveiligheid, armoede, sociale identiteit, zelfredzaamheid, etniciteit, familie en actieve participatie aan de interventie. Vervolgens is aan de hand van de interventiebeschrijving van Heijs (2020) onderzocht of deze factoren voorkomen in de interventie Community Support. Hieruit bleek dat Community Support zich richt op drie van de zeven factoren, namelijk sociale identiteit, zelfredzaamheid en familie. Nader onderzoek is nodig om te onderzoeken of Community Support zich in de praktijk daadwerkelijk richt op deze factoren, of dat mogelijk meer of andere factoren naar voren komen.

Abstract

Research into influencing factors on collective efficacy and their application in the Community Support intervention.

The Community Support intervention focuses on increasing collective efficacy. Collective efficacy is described as being able to participate in society by means of help from the social network or other forms of informal care, when someone is (temporarily) less self-reliant. In this way, the customer can deal with emotional and social challenges in their daily life with the help of their social network. Community Support focuses on increasing collective efficacy by working on ten sub-goals. These sub-goals can be summarized in three components: self-reliance, network reinforcement and self-determination. However, these three components have not yet been substantiated from the scientific literature. Through a systematic review was investigated which factors from the scientific literature affect collective efficacy. 290 articles have been found through two different searches in ERIC and PsycInfo. Fifteen articles met the selection and inclusion criteria. Seven factors were identified from these fifteen articles: unsafety, poverty, social identity, self-reliance, ethnicity, family and active participation in the intervention. Subsequently, based on the intervention description by Heijs (2020), it was investigated whether these factors occur in the Community Support intervention. The analysis showed that Community Support focuses on three of the seven factors, namely social identity, self-reliance and family. Further research is needed to investigate whether Community Support actually focuses on these factors in practice, or whether more or other factors may emerge.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Zelfredzaamheid.....	5
Netwerkversterking	7
Zelfzeggenchap.....	8
Huidig onderzoek	9
Methode	11
Vooronderzoek	11
Zoekstrategie	12
Zoekresultaten en screening	13
Vergelijking van de factoren met de interventiebeschrijving	14
Kwaliteitsbeoordeling	15
Resultaten.....	16
Beschrijving van de artikelen.....	16
<i>Onveiligheid</i>	16
<i>Armoede</i>	19
<i>Sociale identiteit</i>	20
<i>Zelfredzaamheid</i>	20
<i>Familie</i>	21
<i>Actieve participatie aan de interventie</i>	21
Kwaliteit van de artikelen	22
Factoren Community Support vergeleken met de literatuur	25
Conclusie.....	27
Discussie	28
Sterke punten en limitaties	29
Implicaties en aanbevelingen voor vervolgonderzoek	30
Literatuur.....	32
Bijlage.....	38

Inleiding

Community Support is een interventie die gericht is op het vergroten van de samenredzaamheid van klanten. De interventie biedt ondersteuning voor het oplossen van alledaagse problemen. De doelgroep bestaat uit mensen die onvoldoende steun krijgen vanuit het sociale netwerk om zelfredzaam te zijn op één of meerdere levensterreinen. De specialistische begeleiding wordt geboden aan de hand van een indicatie vanuit de Jeugdwet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Wet Langdurige Zorg (WLZ) (Heijs, 2020). Dit onderzoek is gericht op jeugdigen en gezinnen waarbij opvoed- en opgroeiproblematiek plaats vinden. Dit is vaak in combinatie met andere problematiek zoals een lichamelijke en/of verstandelijke beperking, psychiatrische problematiek en psychische problematiek.

Het hoofddoel van Community Support is: ‘Het vergroten van de samenredzaamheid zodat klanten met hulp van hun sociale netwerk, met emotionele en sociale uitdagingen in het dagelijks leven kunnen omgaan’ (Heijs, 2020, p. 4). Samenredzaamheid wordt door Community Support beschreven als het kunnen meedoen in de samenleving door middel van hulp vanuit het sociale netwerk of andere vormen van informele zorg, wanneer iemand (tijdelijk) verminderd zelfredzaam is. Ondersteuning vanuit de overheid of van professionals behoort volgens Community Support niet bij samenredzaamheid (Heijs, 2020; Mur, 2015). Samenredzaamheid komt in de literatuur het meest overheen met de term *collective self-efficacy*. Bandura (1982) beschrijft *collective self-efficacy* als het gevoel dat mensen hebben wanneer door gezamenlijke inspanning vanuit het sociale netwerk hun dagelijkse problemen kunnen worden opgelost en hun leven kan worden verbeterd. Een belangrijke factor hierbij is dat het individu vertrouwen heeft dat het netwerk of de omgeving daadwerkelijk een succesvolle verandering teweeg kan brengen. Daarnaast kan de mate van samenredzaamheid worden beïnvloed door de sterkte van sociale banden in het netwerk of de omgeving. Hoe sterker de sociale banden zijn, hoe hoger de samenredzaamheid is (Carbone & McMillin, 2019). Het verschil tussen de definitie van samenredzaamheid en *collective self-efficacy* is dat bij laatst genoemde de rol van de overheid of professionals niet besproken wordt.

Omdat samenredzaamheid centraal staat in de interventie Community Support is het sociale netwerk van de klant belangrijk. Volgens de interventie kan iemand met steun vanuit zijn netwerk zelfredzaam zijn, maar tegelijkertijd zonder deze steun zich niet zelf meer goed kunnen redden. De interventie is opgedeeld in tien subdoelen die samengevat kunnen worden in drie onderdelen. Deze drie onderdelen zijn: zelfredzaamheid, netwerkversterking en

zelfzegenschap. Volgens de interventie zou de samenredzaamheid van een persoon vergroot moeten worden wanneer aan deze drie onderdelen gewerkt wordt (Heijs, 2020). De drie onderdelen zelfredzaamheid, netwerkversterking en zelfzegenschap zullen hierna worden beschreven.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid wordt gedefinieerd als het vertrouwen van mensen in hun eigen capaciteiten om zelfstandig problemen te kunnen oplossen en invloed te kunnen uitoefenen op gebeurtenissen die het leven beïnvloeden (Bandura, 1994). Mensen met een hoge zelfredzaamheid hebben over het algemeen een hoger welzijnsniveau, meer kennis over gezond leven en gemiddeld genomen een lager aantal pogingen of gedachten met betrekking tot suicide dan mensen met een lage zelfredzaamheid (Matthieu & Carbone, 2020).

Zelfredzaamheid vat de volgende subdoelen van de interventie Community Support samen:

- ‘Het inzicht van de klant in de eigen zelfredzaamheidsvaardigheden (eigen kracht) is vergroot’
- ‘De zelfredzaamheidsvaardigheden van de klant zijn verbeterd’
- ‘De klant kan zijn/haar zelfredzaamheidsvaardigheden benutten en toepassen’
- ‘Het sociale netwerk kent de mogelijkheden en krachten van de klant’
- ‘Het sociale netwerk geeft voldoende steun aan de klant zodat de zelfredzaamheid van de klant wordt vergroot’ (Heijs, 2020).

Zelfredzaamheid kan bepalend zijn voor het aangaan van intimiderende situaties. Een intimiderende situatie kan beschreven worden als is een situatie die iemand nog niet eerder heeft meegemaakt of nog niet eerder succesvol heeft afgerond, waardoor iemand niet met zekerheid van te voren kan bepalen of hij voldoende vaardigheden heeft om de situatie succesvol aan te gaan. Mensen met een hoge zelfredzaamheid durven intimiderende situaties beter aan te gaan dan mensen met een lage zelfredzaamheid (Bandura, 1977). Zij zien de situatie als een uitdaging en met behulp van hun relatief hoge mate van zelfvertrouwen durven zij die zelfstandig aan te gaan (Matthieu & Carbone, 2020). Mensen met een lage zelfredzaamheid zullen intimiderende situaties sneller ontwijken. Zij zien de situatie als een bedreiging doordat zij door hun relatief lage zelfvertrouwen het gevoel hebben de situatie niet zelfstandig aan te kunnen.

Bij zelfredzaamheid speelt naast het zelfvertrouwen, de verwachting van iemand of hij met zijn vaardigheden de situatie aan kan een belangrijke rol. Hoe hoger iemands

verwachting op een succes, hoe meer inspanning diegene zal leveren en andersom. Dit kan leiden tot een positieve of negatieve spiraal (Bandura, 1977). Mensen met een hoge zelfredzaamheid wijden hun falen relatief bijvoorbeeld vaker aan hun eigen gebrekkige inzet en inspanning. Hierdoor zouden ze te weinig vaardigheden hebben ontwikkeld, wat tot gevolg heeft dat zij falen in het succesvol voltooien van een taak. Mensen met een hoge zelfredzaamheid zoeken dus relatief vaker intern naar de oorzaak van hun falen. Mensen met een lage zelfredzaamheid wijden falen daarentegen niet aan hun eigen gebrekkige inzet of inspanning. Zij wijden het relatief vaker aan een gebrekkige aangeboren aanleg voor een bepaalde taak. Door de gebrekkige aanleg zouden zij niet de vaardigheden hebben om de taak succesvol te voltooien. Mensen met een lage zelfredzaamheid zoeken dus relatief vaker extern naar de oorzaak van hun falen. Dit heeft tot gevolg dat het vertrouwen in het eigen kunnen hierdoor snel verloren kan gaan, met als gevolg dat zij een grote kans hebben op stress of depressies (Bandura, 1994).

De bepalende invloed van iemands verwachtingen voor een situatie is vergelijkbaar met de theorie over *growth mindset* en een *fixed mindset*. Bij *fixed mindset*, ook wel de entiteitstheorie, wordt er vanuit gegaan dat vaardigheden, persoonlijke kenmerken en kwaliteiten niet veranderbaar zijn. Het niet succesvol kunnen behalen van een taak wordt volgens de *fixed mindset* vaak veroorzaakt door het intelligentieniveau of talent, waardes die volgens deze theorie vast staan. Mensen met een *fixed mindset* zullen sneller intellectuele uitdagingen ontwijken, zodat ze kunnen voorkomen dat ze falen. De *growth mindset*, ook wel de incrementele theorie, gaat er daarentegen vanuit dat vaardigheden, persoonlijke kenmerken en kwaliteiten wel veranderbaar zijn. Het niet succesvol behalen van een taak wordt vaker gewijd aan iemands inspanning of vaardigheden. Volgens deze theorie kan een taak de volgende keer wel worden behaald wanneer iemand zijn inspanning verhoogt of vaardigheden verbetert. Mensen met een *growth mindset* geven de voorkeur aan intellectuele uitdagingen zodat zij hun vaardigheden verder kunnen ontwikkelen (Dweck et al., 1995; Buenconsejo, & Datu, 2020).

Ouderzelfredzaamheid is het vertrouwen van de ouder in de eigen opvoedvaardigheden en in het vermogen om effectieve beslissingen te kunnen nemen over de opvoeding en het gedrag van hun kinderen (Heerman et al., 2017; Walters, 2021). Uit onderzoek van Babskie et al. (2017) blijkt dat een lage ouderzelfredzaamheid een negatief effect kan hebben op het risicogedrag (alcoholgebruik, drugsgebruik, mediagebruik etc.) van hun kinderen. Daarbij maken ouders met een lage ouderzelfredzaamheid gemiddeld genomen vaker keuzes ten nadele van het kind in vergelijking met ouders met een hoge

ouderzelfredzaamheid. Bijvoorbeeld keuzes met betrekking tot het middelengebruik van ouders, keuzes over de voeding van het kind, maar ook keuzes over het aanleren van bepaalde normen en waarden (Heerman et al., 2017; Olivari et al., 2018). Evenzo beïnvloedt het gedrag van een kind de ouderzelfredzaamheid. Wanneer een kind meer negatief gedrag vertoont, kan dit bij de ouders zorgen voor een vermindering in het vertrouwen in de opvoedvaardigheden. Ouders nemen aan dat het negatieve gedrag van het kind veroorzaakt wordt door hun gebrek aan opvoedvaardigheden. Doordat de zelfredzaamheid van ouders en het gedrag van het kind elkaar beïnvloeden, kan dit leiden tot een negatieve vicieuze cirkel die uiteindelijk ten koste kan gaan van de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Door het negatieve gedrag van het kind en de lage ouderzelfredzaamheid wordt de band tussen de ouders en het kind slechter. Dit kan tot gevolg hebben dat de ouders minder emotioneel betrokken zijn bij hun kind en minder aandacht geven aan opvoeding in de socialisatie. Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind en de ouder-kind relatie in die situatie te verbeteren is vaak een interventie nodig. Een interventie om de ouderzelfredzaamheid te vergroten kan ervoor zorgen dat een ouder, wanneer nodig het risicogedrag van het kind beter kan opvangen en sturen (Fung et al., 2021).

Netwerkversterking

Het tweede onderdeel wat interventie Community Support samenvat is netwerkversterking. Het netwerk van een persoon bestaat uit de sociale context waarin iemand zich bevindt. In dit netwerk kan iemand zich ontwikkelen door de sociale ondersteuning die hij ontvangt. Hoe sterker het netwerk van een persoon is, hoe meer sociale ondersteuning hij kan verwachten. Door een bi-directionele werking worden zowel de persoon als het sociale netwerk door elkaar gevormd (Burke et al., 2008). Het onderdeel netwerkversterking vat de volgende subdoelen van de interventie Community Support samen:

- ‘De klant heeft zicht op betekenisvolle en minder betekenisvolle contacten’
- ‘De klant ervaart dat hij/zij van betekenis is voor zijn omgeving’
- ‘De klant weet wie hij/zij om hulp kan vragen’
- ‘Het sociale netwerk van de klant is verbeterd – uitgebreid of juist verkleind en/of versterkt’ (Heijs, 2020).

Wanneer een gezin weinig tot geen sociale ondersteuning vanuit zijn omgeving ontvangt kan dit een gevoel van afwijzing en falen geven. Echter, wanneer het gezin alleen maar sociale ondersteuning ontvangt en wederkerigheid hierin ontbreekt, kan dit leiden tot sociale uitputting in het netwerk van het gezin. Dit kan tot gevolg hebben dat banden met naasten

afgebroken worden, waardoor de mentale gezondheid verder onder druk kan komen te staan en het gezin verder weg van het oplossen van hun problemen raakt. Daarom is van belang dat de sociale ondersteuning die een gezin of een persoon vanuit het sociale netwerk krijgt niet alleen ontvangen wordt, maar ook teruggegeven wordt (Lubbers et al., 2020). De mate van het ontvangen en het bieden van sociale ondersteuning is ook van invloed op het zelfvertrouwen van een persoon. Hierbij heeft het te weinig ontvangen van sociale ondersteuning een negatieve invloed op het ontwikkelen van internaliserende en externaliserende problematiek bij ouders of bij het kind (Szkody & McKinney, 2019). Uit onderzoek van Treat et al. (2020) blijkt dat sociale ondersteuning ook een belangrijke factor is voor het bevorderen van de zelfredzaamheid.

Ouders met veel sociale ondersteuning vanuit het netwerk hebben over het algemeen meer vertrouwen in hun opvoedingsvaardigheden dan ouders met weinig sociale ondersteuning vanuit het netwerk. Het hebben van sociale ondersteuning kan als een buffer optreden en een achteruitgang van het welzijn voorkomen wanneer er stressvolle gebeurtenissen zich voordoen in iemands leven (Praherso et al., 2017). Tevens zorgt het ervoor dat ouders beter weten hoe zij met dit soort situaties moeten omgaan (Cao et al., 2018). Een hoge mate van sociale ondersteuning vanuit het netwerk kan leiden tot een hoger zelfvertrouwen, dit heeft onder andere invloed op de mentale gezondheid. Mensen die gemiddeld genomen een lager zelfvertrouwen hebben, hebben bijvoorbeeld een grotere kans op depressies. Daarom is de sociale ondersteuning van ouders voor het welzijn van kinderen en jongeren belangrijk. Een kind of jongere die veel ondersteuning krijgt van de ouders heeft over het algemeen een hoger zelfvertrouwen en minder kans op depressies (Bámaca-Colbert et al., 2017).

Zelfzeggenschap

Het laatste onderdeel is zelfzeggenschap, ofwel autonomie. Volgens Ryan en Deci (2000) behoort autonomie, naast competentie en verbondenheid, tot de psychologische basisbehoeftes van een mens. Deze drie basisbehoeftes spelen een belangrijke rol in de zelfmotivatie, het sociaal functioneren en het persoonlijke welzijn van iemand. Wanneer niet aan deze drie basisbehoeftes kan worden voldaan heeft dit een negatief effect op de mentale gezondheid, wat de kans op stress of depressies verhoogd (Ryan & Deci, 2000).

Zelfzeggenschap, ofwel autonomie hoort bij het subdoel:

- De klant heeft regie over de ondersteuning' uit de interventie Community Support (Heijs, 2020).

Wanneer iemand veel autonomie ervaart heeft dit een positieve invloed op het welzijn en andersom. Het sociale netwerk van een persoon kan een belangrijke rol spelen bij zijn of haar gevoel van autonomie (Kukita et al., 2020). Dat komt doordat het sociale netwerk helpt mensen te begrijpen wie ze zijn, waardoor zij het gevoel krijgen dat ze goede keuzes voor zichzelf kunnen maken. Daarnaast krijgt iedereen in een sociaal netwerk een eigen rol. Op deze manier kunnen zij een unieke bijdrage leveren aan de groep. Hierdoor krijgen mensen het gevoel dat zij een waardevolle toevoeging zijn in hun netwerk, waardoor het gevoel van een uniek autonoom individu zijn versterkt wordt. Het hebben van een sociaal netwerk kan dus zorgen voor sociale inclusie, wat het gevoel van autonomie positief kan beïnvloeden (Koudenburg et al., 2017).

Het is belangrijk dat het gevoel van autonomie ondersteund wordt door belangrijke mensen uit iemands omgeving, maar het is nog belangrijker dat iemand zijn eigen autonomie of zelfzeggenschap ondersteunt. Dit kan iemand doen door een positieve houding naar zichzelf te hebben. Wanneer iemand met zijn innerlijke stem (*self-talk*) positief tegen zichzelf praat, heeft dit een grotere positieve invloed op de autonomie in vergelijking met iemand die buitenaf ondersteund wordt (Sheldon et al., 2021).

Huidig onderzoek

Voor de doelgroep jongeren en gezinnen zijn binnen de jeugdhulp nog weinig bewezen effectieve interventies (Verheijden & de Lange, 2016). Daarnaast is er veel vraag naar effectieve interventies waarbij gebruik gemaakt wordt van het informele netwerk van het gezin, dit onderdeel ontbreekt bij veel interventies nog (Huijbregts, 2020). Community Support richt zich juist op het sociale netwerk van de klant. De interventie Community Support wordt door Movisie (2021) op de effectiviteitsladder beschreven als ‘goed’. Om het niveau van ‘goed onderbouwd’ op de effectiviteitsladder te behalen, is een versterking van de theoretische onderbouwing nodig (Veerman et al., 2008).

De interventie Community Support lijkt effectief te zijn. Uit verschillende effectonderzoeken blijkt namelijk dat na de inzet van de interventie het sociale netwerk van de klant is verbeterd of vergroot, de eenzaamheid is afgenomen, de participatie is toegenomen, het zelfvertrouwen is vergroot en de klant meer grip op zijn leven heeft (Vos, 2021; Hendrikson & Michon, 2009). Naar de effectiviteit voor de specifieke doelgroep jongeren en gezinnen is binnen Community Support echter nog geen onderzoek gedaan. Daarom wordt in dit onderzoek gefocust op de doelgroep jongeren en gezinnen. Van de onderdelen zelfredzaamheid, netwerkversterking en zelfzeggenschap die de subdoelen

samenvatten is de wetenschappelijke onderbouwing ook nog onbekend. Om na te gaan wat vanuit de wetenschappelijke literatuur daadwerkelijk de invloed van deze onderdelen is op de samenredzaamheid van jeugdigen en gezinnen, is onderzoek vanuit de literatuur nodig. Door de effectiviteit van de drie verschillende onderdelen te bewijzen kan de interventie Community Support onderbouwd worden en zich door blijven ontwikkelen en verbeteren. De onderzoeksvraag en deelvraag in dit onderzoek zijn daarom als volgt:

‘Wat zijn volgens de wetenschappelijke literatuur de factoren die samen hangen met of van invloed zijn op de samenredzaamheid?’

‘In hoeverre richt de interventie Community Support volgens de wetenschappelijke literatuur zich op de juiste elementen om de samenredzaamheid van jeugdigen en gezinnen te beïnvloeden?’

Methode

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden werd een kwalitatief onderzoek verricht in de vorm van een systematische review. De systematische review werd uitgevoerd aan de hand van de volgende zes stappen (Weber, 2011): (1) probleemdefinitie; (2) zoekstrategie bepalen; (3) literatuur verzamelen; (4) waarderen en evalueren van de bronnen; (5) coderen; en tot slot (6) synthese. In dit hoofdstuk worden de stappen twee tot en met vier beschreven. Stap 1 is besproken in de inleiding, de stappen 5 en 6 zijn verwerkt in de resultaten en de conclusie.

Vooronderzoek

Voordat de zoekopdracht daadwerkelijk werd uitgevoerd is een vooronderzoek opgesteld. In dit onderzoek werd bepaald wat de drie leefgebieden zijn waar de interventie Community Support zich het meest op richt binnen de doelgroep jeugdigen en gezinnen. Deze leefgebieden werden vastgesteld door middel van een analyse van de doelen van de jeugd- en gezinsklanten bij Community Support. 127 doelen van 40 jeugd- en gezin klanten werden geanalyseerd. Aan elk doel werd een leefgebied toegewezen. Een voorbeelddoel per leefgebied is weergegeven in de Bijlage. Bij de toewijzing was keuze uit veertien leefgebieden die Community Support gebruikt bij het opstellen van de doelen (Tabel 1). De toewijzing van de doelen is ook door een collega van Community Support gedaan. De verschillende toewijzingen zijn geanalyseerd op mate van overeenstemming. De mate van overeenstemming tussen de beoordelaars was 73,3%. Het verschil in toewijzing werd veroorzaakt doordat sommige doelen onder meerdere leefgebieden konden vallen. De verschillen in toewijzing zouden niet gezorgd hebben voor een andere volgorde in de scoring van de leefgebieden. De overeenstemming is daarom voldoende. Van de veertien leefgebieden zijn de drie leefgebieden die het meeste voorkwamen geselecteerd, zodat de zoekopdracht niet te groot zou worden. De drie meest voorkomende leefgebieden zijn ouderschap, fysieke en mentale gezondheid (fysiek en mentaal welzijn) en vriendschapsrelaties en sociale relaties (sociaal netwerk).

Tabel 1*Leefgebieden en totaalscore toewijzingen*

Leefgebieden	Totaalscore
Ouderschap (gezinsstructuur, lichamelijke verzorging, emotionele ondersteuning, socialisering, opvang, scholing)	42
Fysieke gezondheid en mentaal welbevinden	27
Vriendschapsrelaties en sociale relaties	18
Werk, opleiding, persoonlijke groei en ontwikkeling	13
Huiselijke relaties	8
Dagelijkse routine / ADL	6
Woon- en leefsituatie	5
Familieverhoudingen	3
Huwelijksrelatie, partner en intieme relatie	2
Financiën	1
Maatschappelijke participatie	1
Seksualiteit en intimiteit	1
Tijdsbesteding (recreatie, vrije tijd)	0
Zingeving (spiritualiteit en religie)	0

Zoekstrategie

De databases ERIC en PsycINFO werden voor dit onderzoek geraadpleegd. Op basis van verschillende combinaties van de zoektermen (Tabel 2) is literatuur gezocht. Hierbij werden twee verschillende zoekopdrachten gebruikt. In de eerste zoekopdracht werden de drie levensgebieden die voortkomen uit het vooronderzoek gebruikt. Daarnaast werd ook de doelgroep jeugdigen en gezinnen gebruikt in deze zoekopdracht. De Engelse zoektermen zijn collective efficacy, family en youth, en social network, parenting, emotional health en mental health. In de tweede zoekopdracht stonden de Engelse termen collective (self)efficacy en factors centraal.

Tabel 2*Zoekstrategie*

		AND	AND
Zoekopdracht 1 PsycINFO & ERIC	"Collective Self Efficacy" OR "Collective Self-Efficacy" OR "Collective Efficacy" OR "Collective efficacy theory" OR "collective self efficacy theory"	((family OR families OR relatives OR "family members" OR parents OR siblings) OR (Youth OR adolescents OR teen* OR child OR children))	((("social network" OR "social networks" OR "social relationships" OR friends) OR (Parenting OR Childrearing OR "Parenting competence" OR "Parenting Sense of Competence" OR "Parenting skills") OR ("mental health" OR "emotional health" OR "psychological health" OR "physical health" OR "physical wellbeing" OR "well being")))
Zoekopdracht 2 PsycINFO & ERIC	"Collective Self Efficacy" OR "Collective Self-Efficacy" OR "Collective Efficacy" OR "Collective efficacy theory" OR "collective self efficacy theory"	Factors	

Zoekresultaten en screening

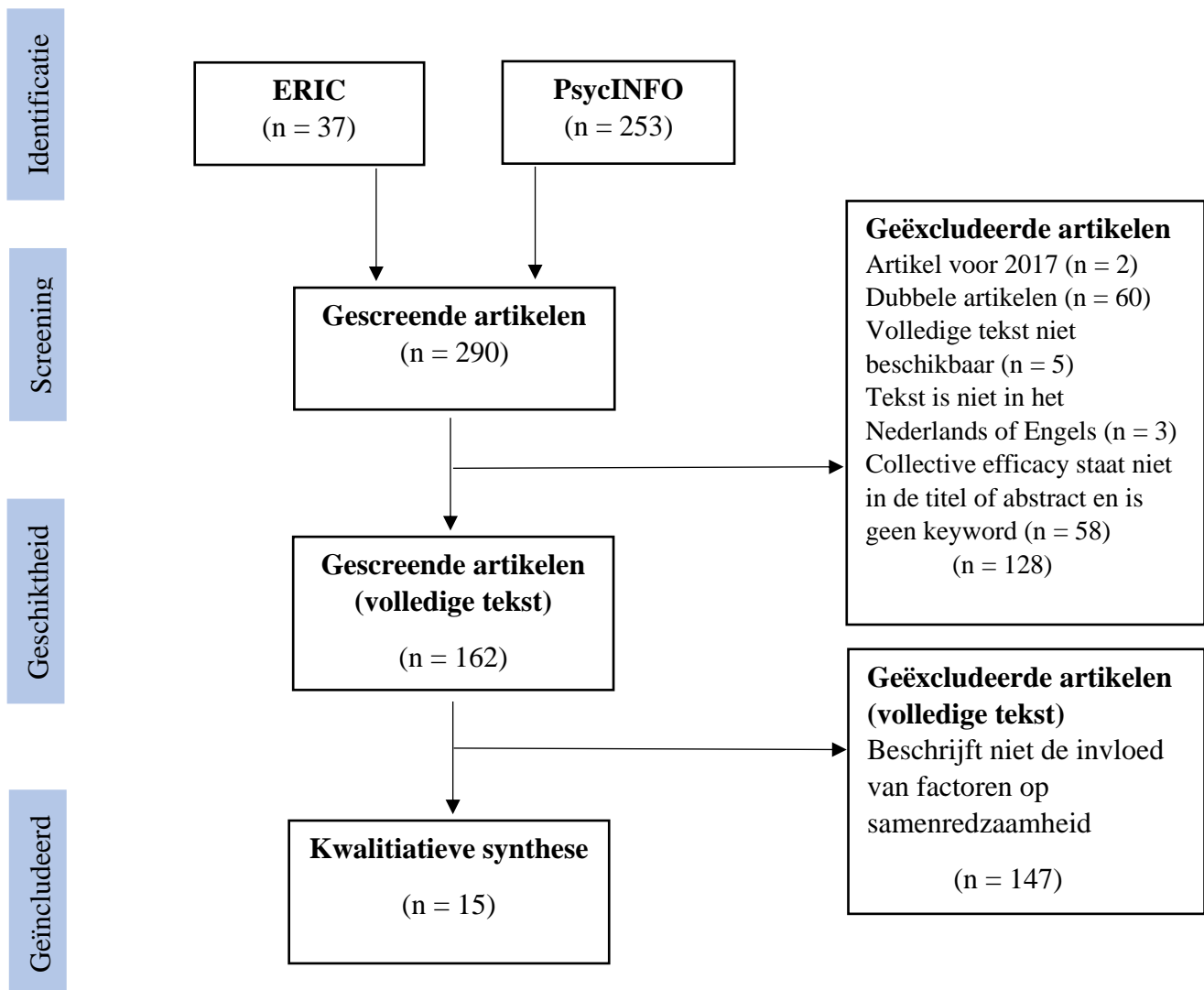
Uit deze zoekopdrachten werden in totaal 290 artikelen gevonden. Deze literatuur werd geanalyseerd op basis van de titel, het abstract en de keywords. Het artikel moest voldoen aan een aantal zoek- en selectiecriteria. De twee zoekcriteria zijn dat het artikel peer-reviewed is en dat het artikel geschreven is tussen 2017 en 2022. Ook werden een aantal selectiecriteria opgesteld. De volledige tekst van het artikel moest beschikbaar zijn, daarnaast moest de tekst in het Nederlands of Engels geschreven zijn. Ook moest de Engelse term collective efficacy voorkomen in de titel, het abstract of als keyword. De analyse van deze artikelen werd verwerkt in een Excel bestand. Door middel van deze selectiecriteria werden in de eerste fase 162 artikelen geïncludeerd.

In de tweede fase werd de geïncludeerde literatuur geanalyseerd op basis van de volledige tekst van de artikelen. Hierbij werd één inclusie criterium gebruikt: het artikel moet de invloed van factoren op samenredzaamheid beschrijven. Ook werd een exclusie criterium

opgesteld: In het artikel mocht de Engelse term collective teacher efficacy niet gebruikt worden. In de tweede fase werden aan de hand van de inclusie en exclusie criteria 147 artikelen geëxcludeerd. De overige vijftien artikelen zijn verwerkt in dit onderzoek. Het volledige verzamelings- en selectieproces is weergegeven in een Prisma flow diagram (Figuur 1).

Figuur 1

Verzamelings- en selectieproces

Vergelijking van de factoren met de interventiebeschrijving

De factoren die in de systematische review naar voren zijn gekomen zijn vervolgens vergeleken met de interventie beschrijving van Community Support (Heijs, 2020). In deze vergelijking werd gekeken in hoeverre deze factoren voorkwamen of verwerkt zijn in de tien

subdoelen waar Community Support zich op richt voor het vergroten van de samenredzaamheid.

Kwaliteitsbeoordeling

Tot slot werden de geïncludeerde artikelen beoordeeld op kwaliteitscriteria aan de hand van een aangepaste checklist die door de Cochrane Effective Practice and Organization of Care Group (EPOC, 2002) is opgesteld. De artikelen werden beoordeeld aan de hand van de volgende criteria: blinde toewijzing van onderzoeksgroepen, aanwezigheid van een nulmeting, kenmerken van studies met meerdere studielocaties, blinde beoordeling van de uitkomstmaat, de bescherming van contaminatie, betrouwbaarheid van de uitkomstmaat, follow-up van professionals en de follow-up van patiënten (Cochrane Effective Practice and Organisation of Care Review Group, 2002). De artikelen kregen een score toebedeeld die het aantal kwaliteitscriteria waaraan het artikel voldeed weerspiegelde. Hoe hoger de score van een artikel, hoe hoger de kwaliteit. Twee artikelen zijn beoordeeld door twee beoordelaars. De interbeoordelaarsoverstemming was hierbij 100%.

Resultaten

Beschrijving van de artikelen

Van de vijftien artikelen die in dit onderzoek worden gebruikt zijn de meeste uitgevoerd in de Verenigde Staten ($n = 12$). Eén onderzoek is uitgevoerd in tien verschillende landen binnen Europa. De andere twee onderzoeken zijn uitgevoerd in Zweden en Australië. Van het totaal aantal artikelen hebben dertien een kwantitatief onderzoeksdesign, één een kwalitatief onderzoeksdesign en één artikel mixed-methodsdesign. Een aantal kenmerken van de artikelen staan beschreven in Tabel 3.

In de wetenschappelijke literatuur die voor dit onderzoek geanalyseerd is, worden verschillende factoren beschreven die van invloed zijn op de samenredzaamheid. De meest voorkomende factoren waren onveiligheid, armoede en sociale identiteit, gevolgd door zelfredzaamheid en etniciteit. Tot slot werden ook de factoren familie en actieve participatie aan de interventie genoemd.

Onveiligheid

In vijf van de vijftien artikelen wordt de veiligheid in de wijk of de buurt van een persoon benoemd als factor die van invloed is op de samenredzaamheid. In de gevonden artikelen worden twee soorten verbanden beschreven tussen onveiligheid en sociale cohesie, namelijk 1) laag criminaliteitsgehalte – sterkere mate van sociale cohesie en 2) hoog criminaliteitsgehalte – sterkere mate van sociale cohesie. In twee artikelen wordt een sterke mate sociale cohesie genoemd als factor met een positief effect op de mate samenredzaamheid in de buurt of wijk (Reid et al., 2020; Davis et al., 2021). In de artikelen wordt echter een tegengesteld effect beschreven. Reid et al. (2020) beschrijven dat in wijken met een laag criminaliteitsgehalte een sterkere mate van sociale cohesie wordt gemeten. De sterke mate van sociale cohesie en de hoge mate van interactie tussen burens zorgen voor een hogere mate van samenredzaamheid. Davis et al. (2021) beschrijven echter juist dat in wijken met een hoog criminaliteitsgehalte een sterkere mate van sociale cohesie gemeten wordt. Doordat mensen in een wijk samen getuige zijn van geweld in hun omgeving worden zij hechter. Het gezamenlijk meemaken van een hoge mate van geweld zorgt voor saamhorigheid. Dit draagt positief bij aan de mate van samenredzaamheid. De hoge samenredzaamheid helpt mensen om met dit soort stresssituaties te kunnen omgaan.

Een hoge mate van onveiligheid kan zich uiten door angst voor diefstal, angst voor letsel, angst voor slachtofferschap en door sociale en fysieke wanorde. Sociale wanorde kan

Tabel 3*Beschrijving van de artikelen*

Auteur, publicatiejaar en land	Onderzoeksdesign	Definitie CE	Doelgroep	N	Factor
Butel et al (2019), Verenigde Staten	Kwalitatief Literatuuronderzoek	Sampson	Inwoners van Hawaii	1495	Onveiligheid in de buurt
Chen et al. (2020), Verenigde Staten	Kwantitatief Voor- en nameting	Bandura	Professoren (in het onderwijs) Selecte steekproef	29	Zelfredzaamheid
Cruwys (2020), Australië	Mixed methods Voormeting	Zomeren, Postmes, and Spears	Volwassenen met een chronische en ernstige psychische stoornis Steekproef	68	Sociale identiteit
Davis et al. (2021)	Kwantitatief voormeting	Sampson	Eerste of tweede generatie migranten van 18-30 jaar oud Sneeuwbalmethode	221	Onveiligheid, Familie
Edwards et al. (2021), Verenigde Staten	Kwantitatief Voormeting	Sampson	Middelbare school scholieren Steekproef	887	Interventieparticipatie
Forslund Frykedal et al. (2021), Zweden	Kwantitatief Voormeting	Bandura.	Kinderen uit groep 5 en groep 8 Steekproef	283	Zelfredzaamheid
Haymes et al. (2019), Verenigde Staten	Kwantitatief Voor- en nameting	Bandura, Wandersman, Sampson	Moeders uit achterstandswijken Steekproef	469	Armoede (Vrijwilligers werk op de school)
Levy et al (2019), Verenigde Staten	Kwantitatief Longitudinaal	Sampson	Kinderen en hun ouders Steekproef	6207	Onveiligheid (Achterstandswijken)

Murray (2020), Verenigde Staten	Kwantitatief Cross sectioneel en longitudinaal	Bandura	Sporters van universiteiten Steekproef	227	Sociale identiteit
Niwa & Shane (2021), Verenigde Staten	Kwantitatief Voormeting	Sampson	Huishoudens met kinderen van een schoolleeftijd Aselecte steekproef	604	Armoede
Ntontis et al. (2021), Verenigde Staten	Kwantitatief Voormeting	X	Huishoudens Steekproef	431	Sociale identiteit
Reid et al (2020), 11 landen binnen Europa	Kwantitatief voormeting	X	Willekeurig Sneeuwbalmethode	272	Onveiligheid, etniciteit
Vaeth & Caento (2019), Verenigde Staten	Kwantitatief Voormeting	Sampson	Volwassenen van 18-64 jaar Getrapeerde steekproef	1510	Armoede
Wang & Shin, (2020), Verenigde Staten	Kwantitatief Voormeting	Sampson	Moeders met een kind van 3 jaar, 5 jaar of 15 jaar. Steekproef	4898	Armoede
Yamamoto (2018), Verenigde Saten	Kwantitatief Voormeting	Sampson	Huishoudens Aselecte steekproef	2220	Onveiligheid, etniciteit (Communicatie binnen het netwerk)

zich onder andere uiten in ruzies tussen burens, harde muziek en ongewenst gedrag van hangjongeren. Fysieke wanorde kan zich bijvoorbeeld uiten in kapotte ramen, straatvervuiling en graffiti. Deze factoren hebben een negatief effect op de samenredzaamheid (Reid et al., 2020). Uit dit artikel blijkt dat in achterstandswijken mensen over het algemeen meer onveiligheid ervaren door een hogere mate van fysieke en sociale wanorde en criminaliteit. Achterstandswijken worden in dit artikel beschreven als wijken waarbij het percentage armoede, werkloosheid, gebrek aan schooldiploma, bijstandsuitkeringen en vrouwelijke gezinshoofden hoog is. In achterstandswijken is hierdoor over het algemeen vaker een lage mate van samenredzaamheid (Levy et al., 2019).

Het is van belang om deze onveiligheid bij mensen te verminderen om de samenredzaamheid te kunnen vergroten. Dit kan bijvoorbeeld door tekenen van sociale en fysieke wanorde te verminderen, zoals het herstellen van gebroken ramen en het verwijderen van graffiti (Reid et al., 2020). Ook het versterken of het aangaan van relaties binnen een gemeenschap of buurt, en het stimuleren en ondersteunen van initiatieven die vanuit de gemeenschap of buurt komen kunnen de samenredzaamheid versterken. Door relaties aan te gaan te binnen de wijk of buurt wordt de betrokkenheid van de bewoners met hun wijk of gemeenschap vergroot (Butel et al., 2019). Tot slot kan de mate van communicatie binnen het lokale netwerk een positief bijdrage leveren aan de vermindering van wanorde en de criminaliteit. Hoe beter de communicatie is tussen mensen in een buurt of wijk, hoe hoger de mate van samenredzaamheid is. Voor het versterken van de communicatie binnen het netwerk is het echter belangrijk dat er een bepaalde stabiliteit is in bewoners. Een hoge mate van wisselingen van bewoners ten gevolge van verhuizingen werkt belemmerend voor het opbouwen van een stabiel communicatie netwerk (Yamamoto, 2018).

Armoede

In vier van de vijftien artikelen wordt armoede beschreven als een beïnvloedende factor op de samenredzaamheid. Wijken of gemeenschappen waarbij het percentage van mensen dat onder de armoedegrens leeft hoog is, hebben over het algemeen een lagere mate van samenredzaamheid dan wijken waar minder armoede heerst. Mensen die wonen in wijken met een hoog armoede percentage hebben minder snel de overtuiging dat hun burens een veilige en nette omgeving kunnen creëren (Wang & Shin, 2020; Vaeth et al., 2019). Daarbij is het voor gezinnen met een laag inkomen moeilijk om deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten waarvoor een financiële bijdrage wordt gevraagd. Hierdoor hebben gezinnen met

een lager inkomen een grotere kans om geïsoleerd te worden in hun omgeving, wat nadelig is voor de samenredzaamheid (Niwa & Shane, 2021). Huishoudens met een hoger inkomen worden geassocieerd met een hogere mate van samenredzaamheid.

Voor gezinnen met lage inkomens kan vrijwilligerswerk een positieve bijdrage leveren aan het voorkomen van het isolement en het vergroten van de samenredzaamheid. Ouders die bijvoorbeeld actief meehelpten bij activiteiten op de school van het kind hebben naderhand een sterker sociaal netwerk dan voor het vrijwilligerswerk (Vidal de Haymes et al., 2019).

Sociale identiteit

In drie van de vijftien artikelen wordt sociale identiteit beschreven als een beïnvloedende factor op samenredzaamheid. Iemands sociale identiteit verwijst naar het gevoel van verbondenheid bij en emotionele gehechtheid aan een groep. Wanneer mensen zich kunnen identificeren met de buurt of gemeenschap om zich heen, zijn zij sneller geneigd om zich in te zetten voor deze groep dan mensen die zich minder goed kunnen identificeren met het netwerk. Wanneer mensen zich bewust zijn van hun sociale identiteit werkt dit dus positief voor het vergroten van de samenredzaamheid (Murray et al., 2020; Cruwys et al., 2020). Wanneer meer mensen in een omgeving zich kunnen identificeren met dezelfde sociale identiteit kan dit zorgen voor sterkere gezamenlijke doelen, wat bevorderlijk is voor de samenredzaamheid (Ntontis et al., 2021).

Zelfredzaamheid

In twee artikelen wordt zelfredzaamheid genoemd als een beïnvloedende factor op de samenredzaamheid. Onderzoek van Chen et al. (2020) wijst uit dat het een direct positief effect heeft op de samenredzaamheid als iemand voldoende zelfredzaamheid heeft om met zijn of haar eigen levensomstandigheden om te gaan. Het vergroten van de zelfredzaamheid zorgt daarbij ook voor een positievere houding tegenover diversiteit, inclusiviteit en rechtvaardigheid, waardoor iemands overtuiging om deze diversiteit, inclusiviteit en rechtvaardigheid binnen een groep te realiseren, vergroot kan worden. Dit heeft een positieve invloed op de samenredzaamheid. Ook uit het onderzoek van Forslund Frykedal et al. (2021) bleek dat de mate van zelfredzaamheid van leerlingen in het basisonderwijs een voorspeller is voor de mate van samenredzaamheid. Hoe hoger de zelfredzaamheid van de leerlingen is, hoe hoger de samenredzaamheid in de groep is.

Etniciteit

In twee artikelen werd etniciteit benoemd als beïnvloedende factor op de samenredzaamheid. Hierin komt naar voren dat hoe hoger de etnische diversiteit is, hoe lager de samenredzaamheid is. Mensen die wonen in een omgeving met een hoge etnische diversiteit ervaren over het algemeen meer sociale en fysieke wanorde in hun omgeving. Een gevolg van sociale en fysieke wanorde is een lagere mate van samenredzaamheid in. Daarnaast zijn mensen die wonen in een omgeving met een hoge etnische diversiteit in mindere mate bereid om zich in te zetten voor hun omgeving (Reid et al., 2020; Yamamoto, 2018). Ook zorgt een hoge etnische diversiteit voor een vermindering in communicatie tussen mensen. Het gebrek aan gemeenschappelijke taal zou kunnen zorgen voor een belemmering in het onderlinge contact, wat ten koste gaat van de samenredzaamheid (Reid et al., 2020).

Familie

In één artikel wordt de band met het gezin of de familie beschreven als beïnvloedende factor op de samenredzaamheid. Ruzies binnen een gezin of een familie worden negatief geassocieerd met samenredzaamheid. Conflicten binnen een gezin of een familie kunnen daarnaast bij jongvolwassenen leiden tot onaangepast gedrag en negatieve verwachtingen tegenover anderen. Dit kan ervoor zorgen dat de banden met de omgeving verslechterd worden, wat ten koste gaat van de samenredzaamheid.

Gezins- of familiecohesie draagt in tegenstelling tot ruzies binnen het gezin of de familie positief bij aan de mate van samenredzaamheid. Deze cohesie zorgt voor ondersteunende relaties en eenheid binnen het gezin of de familie. Dit draagt positief bij aan het meedoen in de maatschappij en het aangaan van relaties met anderen binnen iemands omgeving, waardoor de mate van samenredzaamheid vergroot wordt (Davis et al., 2021).

Actieve participatie aan de interventie

In één artikel werd de mate van participatie aan een interventie benoemd als een beïnvloedende factor op de samenredzaamheid. Edwards et al. (2021) hebben onderzoek gedaan naar het effect van verschillende vormen van interventies gericht op het voorkomen van seksueel geweld of geweld tijdens het daten. Voornamelijk de mate van participatie van de deelnemers aan de interventie had invloed op de samenredzaamheid. Actief deelnemen (interactie of discussie) aan de interventie of actief blootgesteld worden (luisteren) aan de

interventie waren de grootste voorspellers voor het vergroten van de samenredzaamheid. De groep participanten die in de vragenlijst aangaven dat zij actief deelnamen aan de interventie, waren ook degenen die hun groep actiever zagen in het oplossingen voor de problemen in hun groep.

Kwaliteit van de artikelen

De artikelen in dit onderzoek zijn aan de hand van een EPOC formulier beoordeeld op acht kwaliteitscriteria (Tabel 4). Drie van de criteria (kenmerken van studies op meerdere locaties, blinde toewijzing van onderzoeksgroepen en de bescherming van contaminatie) waren op geen van de artikelen van toepassing. De totaalscores in dit onderzoek variëren van nul tot twee. Eén artikelen maakte gebruik van een nulmeting (Chen et al, 2021), alleen in het artikel van Wang & Shin (2020) werd een geblindeerde beoordeling van de uitkomstmaat beschreven. Het onderzoek van Butel et al. (2019) is het enige kwalitatieve onderzoek, zij beschrijven met een beoordelaarsovereenkomst van 96% de betrouwbaarheid van de uitkomstmaat. Van de overige artikelen wordt over de betrouwbaarheid van het onderzoek niets beschreven. In geen van de artikelen wordt vermeld van hoeveel procent van de participanten daadwerkelijk de uitkomstmaten zijn verkregen. In het onderzoek van Chen et al (2021) is als enige een follow-up onderzoek uitgevoerd. Tien van de vijftien onderzoeken hebben enkel een voormeting (Tabel 4).

Tabel 4.*Beoordeling van de artikelen door middel van een aangepast EPOC formulier*

	Study design	Blinde toewijzing onderzoeksgroepen	Aanwezigheid nulmeting	Kenmerken studies meerdere locaties	Blinde beoordeling uitkomstmaat	Bescherming contaminatie	Betrouwbaarheid uitkomstmaat	Follow-up professionals	Follow-up patiënten	Score
Butel et al. (2019)	Literatuur onderzoek	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Ja (96%)	Onduidelijk	Nee	1/5
Chen et al. (2021)	Voor- en nameting	-	Ja	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Ja	2/5
Cruwys et al. (2020)	1 meting	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Nee	0/5
Davis et al. (2021)	1 meting	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Onduidelijk	0/5
Edwards et al. (2021)	1 meting	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Nee	0/5
Forslund										
Frykedal et al. (2021)	1 meting	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Nee	0/5
Haymes et al. (2019)	1 meting	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Nee	0/5
Levy et al. (2019)	longitudinaal	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Nee	1/5

Murray (2020)	Cross sectioneel. Longitudinaal	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Nee	0/5
Niwa & Shane (2021)	1 meting	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Nee	0/5
Ntontis et al. (2021)	1 meting	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Nee	0/5
Reid et al. (2020)	1 meting	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Onduidelijk	0/5
Vaeth & Caento (2019)	1 meting	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Nee	0/5
Wang & Shin (2020)	1 meting	-	Nee	-	Ja	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Nee	1/5
Yamamtoto (2018)	1 meting	-	Nee	-	Onduidelijk	-	Onduidelijk	Onduidelijk	Onduidelijk	0/5

Factoren Community Support vergeleken met de literatuur

Om de deelvraag *'In hoeverre richt de interventie Community Support volgens de wetenschappelijke literatuur zich op de juiste elementen om de samenredzaamheid van jeugdigen en gezinnen te beïnvloeden?'* te kunnen beantwoorden, is de interventiebeschrijving van Community Support vergeleken met de zeven factoren die de samenredzaamheid vergroten. In de wetenschappelijke literatuur worden de factoren onveiligheid, armoede, sociale identiteit, zelfredzaamheid, etniciteit, familie en actieve participatie aan de interventie als beïnvloedende factoren op de samenredzaamheid gevonden. De interventie Community Support richt zich op de tien eerder genoemde subdoelen om de samenredzaamheid te vergroten. Uit de analyse van de interventiebeschrijving blijkt dat de interventie zich richt op drie van de zeven factoren die uit de wetenschappelijke literatuur naar voren komen, namelijk sociale identiteit, familie en zelfredzaamheid. De factoren sociale identiteit en familie vallen onder de subdoelen die horen bij het onderdeel netwerkversterking. Sociale identiteit werd eerder beschreven als het gevoel van verbondenheid bij en emotionele gehechtheid aan een groep (Murray et al., 2020; Cruwys et al., 2020). In de interventie wordt veel aandacht besteed aan het zicht krijgen op en het vormen van betekenisvolle relaties. Ook wordt veel aandacht besteed aan het versterken van het netwerk, wat positief bijdraagt aan de sociale identiteit en het verbeteren van familie banden. De factor zelfredzaamheid wordt vaak benoemd in de subdoelen, zelfredzaamheid is zelfs één van de onderdelen die subdoelen samenvat.

De meest genoemde factor vanuit de wetenschappelijke literatuur is onveiligheid. In de interventiebeschrijving worden omgevingsfactoren benoemd, hier vallen onder andere de woonomstandigheden onder. Er zijn echter geen subdoelen die zich richten op de veiligheid omtrent de woonomstandigheden. Ook armoede is een factor die veel genoemd wordt in de artikelen. Armoede valt volgens de interventiebeschrijving ook onder omgevingsfactoren maar in de interventiebeschrijving wordt benoemd dat de interventie zich niet richt op armoede (Heijs, 2020). De interventie Community Support richt zich ook niet op de factoren etniciteit en actieve participatie aan de interventie, op beide factoren worden geen subdoelen gericht. Community Support richt zich tot slot op een factor die niet specifiek in de wetenschappelijke literatuur naar voren kwam, namelijk zelfzeggenschap (Tabel 5.).

Tabel 5*Factoren uit de literatuur en de bijbehorende onderdelen en subdoelen van Community Support*

Factoren uit de literatuur	Onderdelen Community Support	Subdoelen Community Support
Onveiligheid		
Armoede		
Sociale identiteit	Netwerkversterking	De klant heeft zicht op betekenisvolle en minder betekenisvolle contacten. De klant ervaart dat hij/zij van betekenis is voor zijn omgeving. De klant weet wie hij om steun kan vragen. Het sociale netwerk van de klant is verbeterd (uitgebreid of juist verkleind en/of verstevigd).
Zelfredzaamheid	Zelfredzaamheid	Het inzicht van de klant in de eigen zelfredzaamheids-vaardigheden (eigen kracht) is vergroot. De zelfredzaamheids-vaardigheden van de klant zijn verbeterd. De klant kan zijn zelfredzaamheidsvaardigheden benutten en toepassen. Het sociale netwerk kent de mogelijkheden en krachten van de klant. Het sociale netwerk geeft voldoende steun aan de klant zodat de zelfredzaamheid van de klant wordt vergroot.
Etniciteit		
Familie	Netwerkversterking	De klant heeft zicht op betekenisvolle en minder betekenisvolle contacten. De klant ervaart dat hij/zij van betekenis is voor zijn omgeving. De klant weet wie hij om steun kan vragen. Het sociale netwerk van de klant is verbeterd (uitgebreid of juist verkleind en/of verstevigd).
-	Zelfzeggenschap	De klant heeft regie over de ondersteuning.

Conclusie

Het doel van dit onderzoek was om antwoord te krijgen op de vraag: *‘Wat zijn volgens de wetenschappelijke literatuur de factoren die samenhangen met of van invloed zijn op de samenredzaamheid’* Om antwoord te kunnen geven op deze vraag is een systematische review uitgevoerd. Vijftien artikelen zijn geïnccludeerd voor dit onderzoek. Uit de systematische review kwamen zeven factoren naar voren die van invloed zijn op de samenredzaamheid. De meest voorkomende factor is onveiligheid, gevolgd door armoede en sociale identiteit. Hierna volgden de factoren zelfredzaamheid en etniciteit. Tot slot werden de factoren familie en interventie participatie genoemd.

Voor het beantwoorden van de deelvraag *‘In hoeverre richt de interventie Community Support volgens de wetenschappelijke literatuur zich op de juiste elementen om de samenredzaamheid van jeugdigen en gezinnen te beïnvloeden?’* zijn de zeven gevonden factoren naast de interventiebeschrijving van Community Support gelegd (Heijs, 2020). Uit de vergelijking blijkt dat de interventie Community Support zich richt op drie van de zeven factoren: sociale identiteit, familie en zelfredzaamheid. De interventie richt zich niet op de factoren onveiligheid, armoede, etniciteit en actieve participatie aan de interventie.

Discussie

Uit de zoekopdrachten zijn vijftien artikelen gevonden die geschikt waren voor dit onderzoek. Een opvallende bevinding tijdens de selectieprocedure was dat relatief veel artikelen de invloed van samenredzaamheid op factoren beschrijven, maar dat relatief maar weinig artikelen de invloed van factoren op samenredzaamheid beschrijven. Dit wordt bevestigd door onderzoek van Butel & Braun (2019) en Murray et al. (2020).

In de artikelen die gebruikt zijn voor dit onderzoek komen verschillende definities van samenredzaamheid (collective efficacy) voor. Naast de definitie van Bandura die in dit onderzoek gebruikt wordt, komen nog twee andere definities voor. De definitie van Sampson wordt het vaakst gebruikt ($n = 10$). Sampson beschrijft collective efficacy als de bereidheid van mensen in een gemeenschap of buurt om te handelen of in te grijpen ten behoeve van het algemene welzijn in de gemeenschap. Hierin speelt sociale cohesie en het vertrouwen in de buurtbewoners een grote rol (Sampson et al., 1997). Het verschil tussen deze definitie en de definitie van Bandura is dat Sampson het begrip collective efficacy richt op buurten of gemeenschappen in plaats van groepen in het algemeen (Butel et al., 2019). Cruwys et al. (2020) gebruiken nog een andere definitie van collective efficacy. Zij beschrijven collective efficacy als de mate waarin een persoon gelooft dat zijn of haar groep in staat is om samen haar doel succesvol en effectief te behalen (van Zomeren et al., 2008). Deze definities van collective efficacy komen allemaal (deels) overeen met de definitie van samenredzaamheid zoals door Community Support beschreven. Alle definities beschrijven het belang van de gezamenlijke inzet van een groep om een doel te bereiken. Het verschil in definiëring is geen belemmering voor het onderzoek.

De meest voorkomende factor die van invloed is op de samenredzaamheid is onveiligheid in de buurt. Een opvallende bevinding bij deze factor is dat de artikelen een tegengesteld effect beschrijven van criminaliteit op de sociale cohesie. Een verklaring voor deze tegenstelling in resultaten zou kunnen liggen in de leeftijdscategorie van de participanten (Davis et al., 2021). Het artikel van Davis et al. (2021) richt zich op jongvolwassenen, waar het artikel van Reid et al (2020) zich richt op volwassenen. Bij jongeren en jongvolwassenen dragen negatieve uitkomsten juist sneller bij aan het vergroten van empathie voor hun wijk of netwerk, waardoor de samenredzaamheid vergroot wordt (Davis et al., 2021).

In de interventiebeschrijving komt één onderdeel naar voren die in dit onderzoek niet in de wetenschappelijke literatuur als factor gevonden is, namelijk zelfzegenschap. Dit is

één van de drie onderdelen waar Community Support zich op richt. Van de tien subdoelen hoort één subdoel bij dit onderdeel (Tabel 5). Omdat maar één subdoel bij zelfzeggenschap hoort, is zelfzeggenschap in verhouding met de onderdelen zelfredzaamheid en netwerkversterking een klein onderdeel van de interventie. In het effectonderzoek van Vos (2012) naar de interventie, wordt voor een aantal participanten een verhoging in de score op autonomie na de inzet van de interventie beschreven. Het effect van deze verhoging op de samenredzaamheid wordt echter niet beschreven. Wanneer achteraf in de databases ERIC en PsycInfo specifiek gezocht werd op de termen samenredzaamheid en zelfzeggenschap, werden aan de hand van de selectiecriteria van dit onderzoek geen geschikte artikelen gevonden. Voor deze zoekopdracht zijn voor samenredzaamheid de zoektermen gebruikt zoals vastgesteld voor dit onderzoek (Tabel 2). Voor zelfzeggenschap zijn de termen *Autonomy*, *Self-determination* en *self-determination theory* gebruikt. Hieruit blijkt dat in de wetenschappelijke literatuur nog weinig bekend is over de invloed van zelfzeggenschap op samenredzaamheid. Om dit onderdeel van de interventie te onderbouwen is vervolgonderzoek nodig.

Voor de eerste zoekopdracht in dit onderzoek zijn leefgebieden ouderschap, fysieke en mentale gezondheid en vriendschapsrelaties en sociale relaties gebruikt. Het leefgebied ‘werk, opleiding, persoonlijke groei en ontwikkeling’ stond op de vierde plek en werd daarom niet meegenomen in de selectie. Dit leefgebied scoorde echter maar vier punten lager dan het leefgebied vriendschapsrelaties en sociale relaties. De selectie van leefgebieden heeft de resultaten niet beïnvloed omdat in zoekopdracht twee de drie leefgebieden niet meegenomen zijn. Hierdoor zijn ook artikelen gevonden die gericht zijn op de andere leefgebieden.

Sterke punten en limitaties

Een sterk punt in dit onderzoek is de opzet van de systematische review. De artikelen zijn in twee zoekmachines gezocht op basis van twee verschillende zoekopdrachten. Aan de hand van de inclusiecriteria zijn uiteindelijk vijftien geschikte artikelen geselecteerd voor het onderzoek. Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te kunnen waarborgen is interbeoordelaarsbetrouwbaarheid onderzocht. De mate van overeenstemming bij de toewijzing van de leefgebieden was 73%. Bij de toewijzing van de leefgebieden aan de doelen bleek dat sommige doelen onder meerdere leefgebieden konden vallen. In de analyse van de verschillende toewijzingen bleek dat beide toewijzingen passend konden zijn. Daarnaast zorgden de verschillende toewijzingen niet voor een andere uitkomst van de totaal

scores, de selectie van leefgebieden voor de zoekopdracht zou gelijk gebleven zijn. De overeenstemming van 73% is daarom voldoende. De mate van overeenstemming van de kwaliteitsbeoordeling van de artikelen aan de hand van een EPOC formulier was 100%. Hierdoor kan de kwaliteitsbeoordeling van de artikelen als betrouwbaar worden geïnterpreteerd.

De methodologische kwaliteit van de artikelen is een limitatie in dit onderzoek. De geïncludeerde artikelen zijn aan de hand van een aangepast EPOC formulier beoordeeld op kwaliteit. Hoe hoger het artikel scoort, hoe hoger de kwaliteit van het artikel (Cochrane Effective Practice and Organisation of Care Review Group, 2002). De maximale score die een artikel in dit onderzoek behaald heeft was twee uit acht. Uit de beoordelingen blijkt dat de kwaliteit van de artikelen die in dit onderzoek gebruikt zijn laag is. Daarnaast worden in de artikelen veel verschillende manieren gebruikt voor het meten van de samenredzaamheid. Dit kan tot gevolg hebben dat niet elk artikel hetzelfde construct gemeten heeft (Butel et al., 2019).

Uit het onderzoek blijft dat de interventie Community Support zich niet richt op de twee meest genoemde factoren: onveiligheid en armoede. In de interventiebeschrijving wordt beschreven dat de interventie zich bewust niet op armoede richt. Wanneer echter gekeken wordt naar de instrumenten in het digitale volgsysteem die gebruikt worden bij de inzet van de interventie, dan wordt de veiligheid in de woonomgeving en de financiële situatie van de klant wel uitgevraagd in de sterkte-analyse (Heijs, 2020). Ook in de toewijzing van de leefgebieden is te zien dat deze factoren wel terug komen in de doelen van de jeugd- en gezinsklanten. Dit zou kunnen betekenen dat in de praktijk meer aandacht wordt besteed aan deze factoren dan uit de interventiebeschrijving en de subdoelen blijkt. Vervolgonderzoek waarbij de uitvoer van de interventie in de praktijk wordt meegenomen zou hier meer zicht op kunnen geven.

Ook richt de interventie zich niet op het onderdeel interventie participatie. De term participatie zelf komt wel veelvuldig voor, maar hierbij wordt gericht op het kunnen meedoen in de samenleving. Omtrent de participatie aan de interventie wordt het belang van eigen regie voor de klant tijdens de begeleiding beschreven. In de interventiebeschrijving komen geen doelen terug die gericht zijn op de mate van participatie van de klant zelf (Heijs, 2020).

Implicaties en aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Het huidige onderzoek levert een bijdrage aan de wetenschappelijke literatuur over de invloed van factoren om samenredzaamheid. Eerder was weinig bekend over beïnvloedbare

factoren op samenredzaamheid. Vanwege de methodologische kwaliteit van de artikelen die gebruikt zijn voor dit onderzoek moeten de resultaten van dit onderzoek met voorzichtigheid aangenomen worden.

Het onderzoek geeft implicaties voor de interventie Community Support. Na het schrijven van de interventiebeschrijving is in de wetenschappelijke literatuur meer bekend geworden over beïnvloedbare factoren op samenredzaamheid. Ten eerste is het van belang dat Community Support op de hoogte is van de beïnvloedbare factoren die gevonden zijn in dit onderzoek. Wanneer Community Support zich bewust is van het ontbreken van belangrijke factoren kan een herziening van de interventiebeschrijving overwogen worden. Hierbij wordt aangeraden om voornamelijk de aspecten onveiligheid en armoede mee te nemen in de subdoelen, omdat deze factoren het meest genoemd worden in de artikelen. Naast het verwerken van deze factoren in de subdoelen zou ook gekeken kunnen worden het verwerken van deze factoren in de instrumenten die Community Support inzet, zodat de instrumenten ook rondom deze factoren informatie kunnen opleveren.

Ondanks dat de factor etniciteit in de literatuur benoemd wordt als beïnvloedende factor op samenredzaamheid, is vervolgonderzoek nodig om te bepalen of de factor etniciteit verwerkt moet worden in de subdoelen van Community Support. Uit twee cliëntenthermometers blijkt namelijk dat onder de klanten van Community Support de etnische diversiteit laag is: bijna 100% van de klanten heeft een Nederlandse identiteit (Triqs, 2017a, 2017b). Het is echter onbekend of de etnische diversiteit in de woonomgeving van de klanten ook laag is. Wanneer blijkt dat de etnische diversiteit in de woonomgeving van de klanten mogelijk wel hoog is, dan wordt aangeraden ook de factor etniciteit te verwerken in de subdoelen. De factor actieve participatie aan de interventie hoeft niet verwerkt te worden in de subdoelen. Een contra-indicatie voor de interventie is namelijk onvoldoende motivatie bij de (potentiële) klant (Heijs, 2020). Hierdoor nemen alleen klanten die gemotiveerd zijn om actief deel te participeren deel aan de interventie. Het is daarom onnodig om subdoelen op te stellen die gericht zijn op actieve participatie aan de interventie.

Om met meer zekerheid te kunnen zeggen op welke factoren de interventie Community Support zich richt, is vervolg onderzoek nodig. Hierbij wordt aangeraden om onderzoek te doen waarbij de inzet van de interventie in de praktijk wordt meegenomen, zodat kan worden onderzocht of in de uitvoer gewerkt wordt aan de factoren onveiligheid en armoede. Op deze manier kan in kaart gebracht worden op welke factoren de interventie Community Support zich tijdens de uitvoer daadwerkelijk richt.

Literatuur

- Babskie, E., Powell, D. N., & Metzger, A. (2017). Variability in parenting self-efficacy across prudential adolescent behaviors. *Parenting, 17*(4), 242–261. <https://doi.org/10.1080/15295192.2017.1369314>
- Bandura, A. (1977). Self-Efficacy—Toward a Unifying Theory of Behavioral Change. *Psychological Review, 84*, 191-215. <http://dx.doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>
- Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist, 37*(2), 122–147. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.37.2.122>
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior* (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press. (Reprinted in H. Friedman [Ed.], *Encyclopedia of mental health*. San Diego: Academic Press, 1998)
- Bámaca-Colbert, M. Y., Tilghman-Osborne, E. M., Calderón-López, S., & Moore, A. M. (2017). Perceptions of support from mothers, fathers, and friends: Direct and indirect associations with the psychological adjustment of Mexican-origin girls. *Journal of Latina/o Psychology, 5*, 142-156. <http://doi:10.1037/lat0000070>
- Buenconsejo, J. U., & Datu, J. A. D. (2020). Growth and fixed mindsets about talent matter for career development self-efficacy in selected Filipino adolescents. *Children and Youth Services Review, 118*, Article 105470. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.105470>
- Burke, J. D., Pardini, D. A., & Loeber, R. (2008). Reciprocal relationships between parenting behavior and disruptive psychopathology from childhood through adolescence. *Journal of Abnormal Child Psychology: An Official Publication of the International Society for Research in Child and Adolescent Psychopathology, 36*(5), 679–692. <https://doi.org/10.1007/s10802-008-9219-7>
- Butel, J., & Braun, K. L. (2019). The role of collective efficacy in reducing health disparities: A systematic review. *Family & Community Health: The Journal of Health Promotion & Maintenance, 42*(1), 8–19. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1097/FCH.000000000000206>
- Butel, J., Braun, K. L., Nigg, C. R., Davis, J., Boushey, C., Guerrero, R. L., Bersamin, A., Coleman, P., Fleming, T., & Novotny, R. (2019). Implementation strategies and barriers to native hawaiian and other pacific islanders community interventions: a

- cross-case study of the children's healthy living program. *Asian American Journal of Psychology*, 10(3), 282–291. <https://doi.org/10.1037/aap0000135>
- Cao, W., Qi, X., Cai, D. A., & Han, X. (2018). Modeling posttraumatic growth among cancer patients: the roles of social support, appraisals, and adaptive coping. *Psycho-Oncology*, 27(1), 208–215. <https://doi.org/10.1002/pon.4395>
- Carbone, J. T., & McMillin, S. E. (2019). Reconsidering collective efficacy: the roles of perceptions of community and strong social ties. *City & Community*, 18(3), 1068–1085. <https://doi.org/10.1111/cico.12413>
- Chen, J. A., Tutwiler, M. S., & Jackson, J. F. L. (2021). Mixed-reality simulations to build capacity for advocating for diversity, equity, and inclusion in the geosciences. *Journal of Diversity in Higher Education*, 14(4), 557–568. <https://doi.org/10.1037/dhe0000190>
- Cochrane Effective Practice and Organisation of Care Review Group. *The data collection checklist*. 2002 Beschikbaar via: <http://epoc.cochrane.org/sites/epoc.cochrane.org/files/uploads/datacollectionchecklist.pdf>
- Cruwys, T., Stewart, B., Buckley, L., Gumley, J., & Scholz, B. (2020). The recovery model in chronic mental health: a community-based investigation of social identity processes. *Psychiatry Research*, 291. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.113241>
- Davis, A. N., Carlo, G., & Taylor, L. K. (2021). The interplay of community and family risk and protective factors on adjustment in young adult immigrants. *International Journal of Psychology : Journal International De Psychologie*, 56(2), 208–215. <https://doi.org/10.1002/ijop.12698>
- Davis, J. P., Ports, K. A., Basile, K. C., Espelage, D. L., & David-Ferdon, C. F. (2019). Understanding the buffering effects of protective factors on the relationship between adverse childhood experiences and teen dating violence perpetration. *Journal of Youth and Adolescence : A Multidisciplinary Research Publication*, 48(12), 2343–2359. <https://doi.org/10.1007/s10964-019-01028-9>
- Dweck, C. S., Chiu, C.-yue, & Hong, Y.-yi. (1995). Implicit theories and their role in judgments and reactions: a word from two perspectives. *Psychological Inquiry*, 6(4), 267-285

- Forslund Frykedal, K., Chiriac, E. H., & Rosander, M. (2021). Efficacy beliefs and interdependence when being assessed working in a group. *Educational Studies*, 47(5), 509–520.
- Fung, W. K., Chung, K. K. H., & Lam, C. B. (2021). Parental self-efficacy: examining its mediating and reciprocally predictive roles in supportive emotion socialization. *Family Process*, 2021 Jun 30. <https://doi.org/10.1111/famp.12688>
- Heerman, W. J., Taylorh, J. L., Wallston, K. A., & Barkin, S. L. (2017). Parenting self-efficacy, parent depression, and healthy childhood behaviors in a low-income minority population: a cross-sectional analysis. *Maternal and Child Health Journal*, 21(5), 1156–1165. <https://doi.org/10.1007/s10995-016-2214-7>
- Heijs, N. (2020). *Community Support: Interventiebeschrijving*. Community Support. Geraadpleegd van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2021-04/Interventiebeschrijving-Community-Support.pdf>
- Hendriksen, A. & Michon, H. (2009). Eindresultaten Verbetertraject Sociale Participatie. *Community Support*. Utrecht: Trimbos-instituut en Vilans.
- Huijbregts, V. (2020, oktober). Een goed aanbod verbeteren en verfijnen. ZonMw. Geraadpleegd op 2 februari 2022, van <https://publicaties.zonmw.nl/bouwstenen-voor-effectonderzoek/een-goed-aanbod-verbeteren-en-verfijnen/>
- Koudenburg, N., Jetten, J., & Dingle, G. A. (2017). Personal autonomy in group-based interventions: personal autonomy in group-based interventions. *European Journal of Social Psychology*, 47(5), 653–660. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2230>
- Kukita, A., Nakamura, J., & Csikszentmihalyi, M. (2022). How experiencing autonomy contributes to a good life. *The Journal of Positive Psychology*, 17(1), 34–45. <https://doi.org/10.1080/17439760.2020.1818816>
- Levy, B. L., Owens, A., & Sampson, R. J. (2019). The varying effects of neighborhood disadvantage on college graduation: moderating and mediating mechanisms. *Sociology of Education*, 92(3), 269–292.
- Lubbers, M. J., Garcia, H. V., Castano, P. E., Molina, J. L., Casellas, A., & Rebollo, J. G. (2020). Relationships stretched thin: social support mobilization in poverty. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 689(1), 65–88. <https://doi.org/10.1177/0002716220911913>

- Matthieu, M. M., & Carbone, J. T. (2020). Collective action among us veterans: understanding the importance of self-efficacy, collective efficacy, and social support. *Journal of Community Psychology, 48*(6), 1985–1996.
<https://doi.org/10.1002/jcop.22397>
- Movisie (2021). Community Support. Geraadpleegd van <https://www.movisie.nl/interventie/community-support><https://www.movisie.nl/eigen-regie>
- Mur, L. (2015). *Handboek community support* (1ste ed.). Leuker.nu.
- Murray, R. M., Coffee, P., Arthur, C. A., & Eklund, R. C. (2020). Social identity moderates the effects of team-referent attributions on collective efficacy but not emotions. *Sport, Exercise, and Performance Psychology, 9*(3), 322–340.
<https://doi.org/10.1037/spy0000178>
- Niwa, E. Y., & Shane, J. (2021). The spaces between: parents' perceptions of neighborhood cohesion and child well-being. *Journal of Applied Developmental Psychology, 75*.
<https://doi.org/10.1016/j.appdev.2021.101293>
- Ntontis, E., Drury, J., Amlôt, R., Rubin, G. J., Williams, R., & Saavedra, P. (2021). Collective resilience in the disaster recovery period: emergent social identity and observed social support are associated with collective efficacy, well-being, and the provision of social support. *The British Journal of Social Psychology, 60*(3), 1075–1095. <https://doi.org/10.1111/bjso.12434>
- Olivari, M. G., Cucci Gaia, Bonanomi, A., Tagliabue, S., & Confalonieri, E. (2018). Retrospective paternal and maternal parenting styles, regulatory self-efficacy and adolescent risk taking. *Marriage & Family Review, 54*(3), 282–295.
<https://doi.org/10.1080/01494929.2017.1403990>
- Parris, L., Varjas, K., Meyers, J., Henrich, C., & Brack, J. (2019). Coping with bullying: the moderating effects of self-reliance. *Journal of School Violence, 18*(1), 62–76.
<https://doi.org/10.1080/15388220.2017.1387131>
- Praharso, N. F., Tear, M. J., & Cruwys, T. (2017). Stressful life transitions and wellbeing: a comparison of the stress buffering hypothesis and the social identity model of identity change. *Psychiatry Research, 247*, 265–275.
- Reid, I. D., Appleby-Arnold, S., Brockdorff, N., Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2020). Developing a model of perceptions of security and insecurity in the context of

- crime. *Psychiatry, Psychology and Law*, 27(4), 620–636.
<https://doi.org/10.1080/13218719.2020.1742235>
- Reynolds, C.R., & Kamphaus, R. W. (2004). *Behavior assessment system for children* (2nd ed.). Manual. Circle Pines, MN: American Guidance Service.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *The American Psychologist*, 55(1), 68–78.
- Sampson, R. J., Raudenbush, S. W., & Earls, F. (1997). Neighborhoods and violent crime: a multilevel study of collective efficacy. *Science*, 277(5328), 918–924.
- Szkody, E., & McKinney, C. (2019). Indirect effects of social support on psychological health through self-esteem in emerging adulthood. *Journal of Family Issues*, 40(17), 2439–2455. <https://doi.org/10.1177/0192513X19859612>
- Treat, A. E., Sheffield-Morris, A., Williamson, A. C., & Hays-Grudo, J. (2020). Adverse childhood experiences and young children’s social and emotional development: the role of maternal depression, self-efficacy, and social support. *Early Child Development and Care*, 190(15), 2422–2436.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2019.1578220>
- Triqs (2017a). Klantenthermometer; begeleiding kind. Community Support, versie 1.0.0. Zwolle: Triqs.
- Triqs (2017b). Klantenthermometer; jongeren vanaf 12 jaar. Community Support, versie 1.0.0. Zwolle: Triqs.
- Vaeth, P. A. C., Caetano, R., & Canino, G. (2019). Neighborhood factors, drinking behavior, and alcohol use disorder in san juan, puerto rico. *The American Journal of Orthopsychiatry*, 89(5), 579–588. <https://doi.org/10.1037/ort0000402>
- van Zomeren, M., Postmes, T., & Spears, R. (2008). Toward an integrative social identity model of collective action: a quantitative research synthesis of three socio-psychological perspectives. *Psychological Bulletin*, 134(4), 504–35.
<https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.4.504>
- Veerman, J. W., van Yperen, T., Bijl, B., Ooms, H., & Roosma, D. (2008). Praktijkgestuurd effectonderzoek maakt hulpverlening beter. *Jeugd En Co Kennis*, 2(4), 8–18.
<https://doi.org/10.1007/BF03087478>

- Verheijden, E., & de Lange, M. (2016). Wat werkt bij integrale jeugdhulp? NJI. Geraadpleegd op 6 januari 2022. <https://www.nji.nl/system/files/2021-05/Wat-werkt-integrale-jeugdhulp.pdf>
- Vidal de Haymes, M., O'Donoghue, S., & Nguyen, H. (2019). The impact of school-based volunteering on social capital and self- and collective efficacy among low-income mothers. *Children & Schools*, 41(2), 79–88.
- Vos, S. (2012). Op eigen kracht verder met je netwerk: Onderzoek naar de community supportmethode. *Wmo-werkplaats Groningen-Drenthe*. Groningen: Wmo-werkplaats Groningen-Drenthe.
- Walters, G. D. (2021). Delinquency as a consequence of parental warmth and self-efficacy: total sample and individual male and female mediation analyses. *Journal of Adolescence*, 89, 137–148. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2021.04.009>
- Wang, D., Choi, J.-K., & Shin, J. (2020). Long-term neighborhood effects on adolescent outcomes: mediated through adverse childhood experiences and parenting stress. *Journal of Youth and Adolescence : A Multidisciplinary Research Publication*, 49(10), 2160–2173. <https://doi.org/10.1007/s10964-020-01305-y>
- Weber, M. (2011). Systematisch literatuuronderzoek en onderzoekssynthese. In *Handboek ontwerpgericht wetenschappelijk onderzoek. Wetenschap met effect* (pp. 177–202). Boom Lemma.
- Yamamoto, M. (2018). Assessing the role of local communication networks in neighborhood disorder and crime. *Communication Research*, 45(6), 887–908. <https://doi.org/10.1177/0093650215570659>

Bijlage 1

Tabel 1.1

Voorbeeld doelen per leefgebied

Leefgebied	Voorbeeld doelen Community Support
Ouderschap	We hebben voldoende toezicht op ons kind
Fysieke gezondheid en mentaal welbevinden	Ik ben afgevallen en voel mij goed in mijn lichaam.
Vriendschapsrelaties en sociale relaties	Ik maakt zelfstandig contact met leeftijdsgenoten
Werk, opleiding, persoonlijke groei en ontwikkeling	Ik slaag voor mijn examens en bereid me alvast voor op het nieuwe schooljaar
Huiselijke relaties	Wij houden ons aan het veiligheidsplan
Dagelijkse routine	Ik poets elke dag mijn tanden
Woon- en leefsituatie	Ik kan mijn huis netjes houden
Familieverhoudingen	Kind blijft in gesprek met ouders
Huwelijksrelatie, partner en intieme relatie	Wij vormen een team waarin we de sterke kanten van elkaar gebruiken.
Financiën	We houden ons aan het weekbudget
Maatschappelijke participatie	Ik doe vrijwilligerswerk
Seksualiteit en intimiteit	Ik gebruik voorbehoedsmiddelen
Tijdsbesteding (recreatie, vrije tijd)	Ik plan mijn vrije tijd in
Zingeving (spiritualiteit en religie)	Ik schrijf me in bij een kerk